

Nr 204.

Godkänd av första kammaren den 9 maj 1930.

Godkänd av andra kammaren den 9 maj 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 120.)

Till KONUNGEN.

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, (punkt 97 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag), föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 135,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 24 januari 1930 dagtecknad proposition, nr 54, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden sagda dag, föreslagit riksdagen att till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 135,000 kronor.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, I: 232, vari hemställts, att det belopp å 135,000 kronor, som enligt Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 54 skall utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel, anslås till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Genom proposition nr 54 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag att utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel med 135,000 kronor. Enligt vad som inhämtats av propositionen sid. 5 har det ifrågavarande anslaget kommit till användning uteslutande eller väsentligen till förhindrande av olovlig införsel av spritdrycker eller olovlig hantering med olovligt införda spritdrycker; i Östergötlands, Värmlands och Gävleborgs län har anslaget därjämte anlåtats för uppdragande av lönnbränning.

Ifrågavarande proposition innebär det första steget till en så småningom skeende överflyttning på tullverket av vissa av de uppgifter, som för närvarande åligga den medelst detta anslag organiserade spritpolisen i vissa län. »Rörande organisationen av verksamheten», anför departementschefen, »kan jag i allt väsentligt ansluta mig till det av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen framlagda förslaget. Sålunda finner jag det lämpligt, att, i den mån de polisuppgifter, som för närvarande fullgöras av den s. k. spritpolisen, utan olägenhet kunna överflyttas å tullpersonalen, som för ändamålet erhållit viss polisutbildning, detta också sker. Av i förslaget angivna skäl torde emellertid en överflyttning av arbetsuppgifter från spritpolisen till den polisutbildade tullpersonalen tillsvidare kunna verkställas allenast försöksvis och efter hand.» Till grund för statsrådets uttalande föreligga tvenne utlåtanden, avgivna dels av kontrollstyrelsen den 15 juni 1929 och dels av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen gemensamt den 27 november 1929. I sitt den 15 juni 1929 avgivna utlåtande anför kontrollstyrelsen, att det syntes kontrollstyrelsen vara möjligt, att man med en sådan anordning, som av kontrollstyrelsen ifrågasatts, skulle kunna undgå en ökning av de till spritsmugglingens bekämpande hittills lämnade anslagen. Skulle det visa sig vara en framkomlig väg att till tullverket överflytta den nuvarande spritpolisens organisation, kunde det nu under femte huvudtiteln utgående anslaget till spritpolisen väsentligen minskas. Att helt och hållet indraga detta anslag ansåg kontrollstyrelsen icke tillrådligt. Anslaget vore avsett såväl för spritsmugglingens bekämpande som för uppdragande av annan olovlig alkoholhantering. I den mån anställandet av särskild polis för uppdragande av dylik olovlig alkoholhantering skulle visa sig erforderligt, borde ett anslag, fast betydligt mindre än det nuvarande, finnas tillgängligt för ändamålet, att av Kungl. Maj:t disponeras, där så erfordrades.

Emellertid synes det på vissa håll råda tveksamhet, huruvida det ifrågavarande anslaget får användas till bekämpande av olovlig införsel och i samband därmed stående olovlig försäljning av rusdrycker. I ett av justitiekanslersämbetet avgivet, den 30 sistlidne januari dagtecknat, utlåtande i ett mål, som är beroende på regeringsrättens prövning, har ämbetet uttalat, att det icke vore uteslutet, att genom ett förordnande åt spritpolisen i Västernorrlands län och i instruktionen för polismännen uppdragits en vidsträcktare verksamhet än den, som varit avsedd med det av riksdagen beviljade anslaget, av vilket polisverksamheten skulle bekostas. Ämbetet fortsätter därefter:

'Anslaget är beviljat 'till särskild polis för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.' I statsverkspropositionerna till såväl 1928 som 1929 års riksdagar (1928 femte huvudtiteln punkt 88 och 1929 femte huvudtiteln punkt 89) hänvisas rörande tillkomsten av och ändamålet med ifrågavarande anslag till anslagsfrågans behandling i 1924 års statsverksproposition (femte huvudtiteln punkt 93), varifrån ytterligare gjorts hänvisning till proposition nr 36 till 1923 års riksdag. Av innehållet i sistnämnda proposition vill emellertid synas, att den särskilda polispersonalen avsetts till spaning för uppdragande av olovlig införsel och *därmed sammanhängande* olovlig försäljning av spritdrycker. Meningen torde huvudsakligen hava varit att söka uppdraga dels spritsmuggling, dels ock de ytterligare åtgärder, som vidtoges med insmugglad sprit. Justitiekanslersämbetet tillåter sig i detta sammanhang åberopa jämväl innehållet i nådigt brev den 28 september 1923 till överståthållarämbetet angående närmare bestämmelser rörande särskild polisstyrka i Stockholm för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.

En verksamhet sådan som den nyss antydda lärer med nu gällande lagstiftning huvudsakligen beröra lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin (här nedan kallad spritsmugglingslagen). I den mån insmugglad sprit olovligen försålles, bleve emellertid även fråga om tillämpning av nådiga förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker (här nedan kallad försäljningsförordningen). Måhända avser ovannämnda av länsstyrelsen givna förordnande och instruktion icke spaning efter brott mot annan författning än de båda nyss omnämnda. Det synes dock möjligt att tolka det åt polismännen givna uppdrag så, att detsamma avser jämväl spaning efter olovlig brännvinstillverkning.

För den händelse Eders Kungl. Maj:t godtager den här ovan uttalade uppfattningen om spritpolisens uppgift, torde därför lämpligen § 1 böra ändras sålunda: polispersonalen — införseln och därmed sammanhängande olovlig försäljning av spritdrycker inom länet.'

Med hänsyn till den uppfattning, åt vilken justitiekanslersämbetet synes hava givit uttryck, torde det vara erforderligt, att ändamålet med anslaget så förtydligas, att tvekan icke kan komma att råda beträffande de olika ändamål, för vilka anslaget är avsett. Det enklaste sättet för att åstadkomma ett förtydligande synes vara att till rubriken på anslaget fogas ordet 'lönnbränning', så att denna rubrik skulle komma att lyda: 'till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.>'»

I likhet med departementschefen har riksdagen funnit den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att behov av särskild verksamhet genom polisutbildad personal för bekämpande av den olovliga införseln av spritdrycket m. m. alltjämt föreligger samt att denna verksamhet fortfarande bör genom särskilt anslag understödjas av statsmakterna. I fråga om organisationen av verksamheten har riksdagen ock funnit sig böra godkänna Eders Kungl. Maj:ts, på generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens utlåtande i ärendet grundade förslag härutinnan. Storleken av det för ändamålet äskade anslaget har ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

Med anledning av det motionsvis framställda yrkandet i fråga om anslaget rubrik vill riksdagen hava uttalat, att enligt riksdagens mening anslaget även med sin hittillsvarande rubricering må tagas i anspråk jämväl för uppdragande av lönnbränning. Då emellertid tveksamhet härutinnan uppstått, har riksdagen ansett, att full klarhet i detta hänseende bör åstadkommas genom ett förtydligande av omslagets rubrik, på sätt motionären föreslagit.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition och ovanberörda motion, I: 232, till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 135,000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1930.

Med undersåtlig vördnad.
